

К И О П И

№ 10

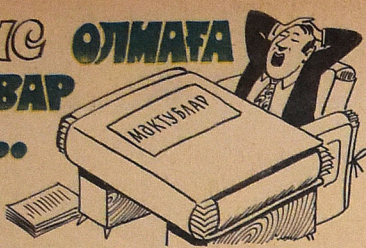
МАЙ 1978

Добро пожаловать!

Рисам П. ШАНДИН

Рәхсә олмага НӘ ВАР КИ...

Искәндәр Мәммәдовун фикричә рәхсәлик җахшы шәйдир, бир шартла ки, җерин рабат, чанын саламат ола. Даһа дөһб-долашанын, ишләрнин гурдала-җыб пал гоҗанын олмага. Табел-җявдәки ишчиләр дә өз табил-җөтләрә, бачарыгылары илә башыны уча едә. Нә вахт истәдиян ишә кәлсән, нә вахт истәдиян кәдәсән. Һамы гулдугуңда да-җана. Ваҗ о күндән ки, ишчиләр башкырләмә үсәдуга кеңиб, тапшырылара бармагылары бахалар. Оңдан сан да багдын, ида-рә дә.

Елә бува көрөдир ки, Искәндәр Мәммәдов һәмшә сөз дүшәндә өз ишчиләрнә дөҗир:

— Геч сиздән көлмәздәки. Мән үмид едирдим ки, белә кадрларда дагы-да үстә гоҗмар олар. Идарәмизә илд бүтүн мәсәләләри мәнсиз һәлдә едәрсен.

дәрә көрә! Амма оңу фикричә дөһб-долашанын ишчиләрнә эри-зәҗә башдансөвдү баханьн башыны сыггалламырлар.

Белә вахтларда ишчиләрнин бә'зилери дил-богаза гоҗмайыб, рәхсә чаваб гаҗтарсалар да, конторун мүнәндисә А. Гулиҗев агзына су алыб суеур. Иш ичрачысы Б. Бәдәлов да төрөнәҗәди ушагылар кими башыны ашагы салыб бир көлмә олсун данышмыр. Чүнки һәр икиси җахшы билир ки, онлара ичра етмәк үчүн веримини нечә-нечә шика-җөтләрә Јалан чаваблар җымаг-лә вәзифәләрини битмиш һесаб едирләр.

Балоглан Аббасов күчәсиндәки 78 нөмрәли евдә Јашаҗан Ја-гут Мәммәдованын эризәсиндә көстәрирдир ки, отагыра го-җулмуш истилик батареялары ғыздырылмыр.

Һәмин шикаҗөт төдбир көрүмәк үчүн мүнәндис Гулиҗевә веридиб. Инсафән, Гулиҗев дә эризәни чавабсыз гоҗмайыб. Ја-данҗан да олса, бир араҗыш тәртиб едир ки, батареялар ғыздырылды, инди һәмин отаг-ларда гапы-пәнчәрәни ачыҗ гоҗ-ласан, истидән һәфәс алмаг ол-мур.

Һәлә бир аз да дәрнә кәдән олса, Фузүли күчәсиндәки 3 нөмрәли евдә Јашаҗан Баһадур Әлизадәнин, Иншаатчылар кү-чәсиндәки 11 нөмрәли евин са-

кени Мөһтәбәр Ибадованын, дәр-нәзәрән диспансерини иш-чиси Көһнәр Тәһнобадәнин вә башгаларынын дәмә гоҗулмуш эризәләри дә чох-чох пахыр-лары үстүгү автар.

Бах, Искәндәр Мәммәдову гоууран белә дәрләдир. Әҗәр шөһәр коммунал тәсәруффаты идарәсиндәки ишләр дә онларны көкүңдә олмасаҗды, кишини лап багыр чатларды. Јенә онла-ра баханда, рәхсә бир аз тәсәлли тапыр. Фикричәшәр ки, сабаҗ ишләрнин музакыра едир, онла-ры тәбәһ едән олса, меҗданца төк гаҗмаҗачагдыр.

Ахы, шөһәр коммунал тәсә-руффатына дахил олмуш 142 эризә вә шикаҗөтләрә дә фор-мал мунасыбт бөләниб. Ида-рәнин инвентар бүросунун му-дирин Изәт Нәһмәтоҗа верил-миш бүтүн эризәләр ичра олунмамыш гаҗмышдыр. Орада да мудирин гоҗул күнәри нә вахтдыр, һансы саатлардыр, би-лимир. Су хөтләрини сыра-дан чыхмасы барәдә дахил олан эризәләр ширин-шәкәр сөзләр гаткылы, хеҗирхә чаваб-лар верилсән дә, әслиндә әл-дәрнин аҗдан-гараҗа ырмаҗыб-лар. Тәҗрирләрнин һамысы да ишчиләрдәди. Онлар оператив олсалар, өһдәләринә дүшән иши вахтында вә лаҗинчә ичра ет-сөләр, рәхсә олмага нә вар ки...

МУХБИБ

МӘСӘЛӘ АСАН, ҺӘЛЛИ МУШКУЛ

Бакы шөһәрнин Гасым Исмаҗылов күчә-синдәки 73 нөмрәли евин сақни Хәлим Кәри-мовә илә гоңшусу Јеләна Таҗҗева арасында илә бундан өвәл башланан муҗабисә инди-лә кәми давам елтир. Нә өз араларында бир разылыга кәлирләр, нә дә ки, онларны бу чә-кишмәсинә бирдәфәлик сон гоҗан тапылар.

Бу мәсәлә ыла эҗағдар ишә бахаркән 1873-чү илши мај аҗында Октябр Рајон Халт Мәһ-кәминин гәрәри белә иди: «...Төрәфләр ара-сында дөзүлмәз муҗабисәни гәрәһисә ал-маҗ үчүн онларны мөзалиләрнини гаҗмысын истаҗмәти дәһшәмәлдир. Буна көрә дә мөһ-кәмә гөз едир: Бакы шөһәри Гасым Исмаҗылов күчәсиндәки 73 нөмрәли евдә Јашаҗан Јеләна Таҗҗеванын мөзалилән Кәримованын мөзи-лидә ачылган гапы бағлавын, һәмин отаҗны һә-җәтә төрәф пәнчәрәсиндән гапы ачылсын, хәрч-ләр төрәфләр арасыңды там бөлүнсүн».

Көзләмәк оларды ки, бундан сонра ики гоң-шусу арасындагы чыныма гуртараҗат, муҗабисә сөз сон гоҗулаҗагдыр. Тәвәсүф ки, әкинә ол-ду. Ыр нечә күн сонра мәнһаса ичрачылары һәмин ева кәлиб гөрәри ичра етмәк истидикди, Октябр Рајон Прокурорлуғунун мүнәҗәдәси өзүлү ораҗа җетириб, гәрәри ичрасыны муҗә-гәти дәһандырмаг барәсиндә көстәриш верди.

Нәһәҗәт, бу һадисәдән үч аҗ сонра мөһкә-мин гәрәри ичра едилди. Көрүлән ишин бүтүн хәрчләрини Хәлим Кәримовә чәкди. Јеләна Таҗҗева иса индәкарлыгы едир, хәрчлән болун гаҗарды.

Икин ил сонра, 1975-чи ил иҗунун 14-дә һә-ким Нуриҗеванын садрлиҗи илә һәмин мәсәлә мөһкәмәҗә чыхарылыб тәздән белә бир гәрәр гәбул едилди: «...ЕВИН БИРИНЧИ МӨРТӘ-БӘСИНДӘ ЈАШАҗАН САКИНЛӨРЛӨ РАЗЫ-ЛАШДЫРЫЛМАДЫҒЫ үчүн ОКТЯБР РАЈОН ХАЛТ МӨҢКӘМӨСИНИ 1973-чү ИЛ 25 МАЈ ТАРИХЛИ ГӨРӘРЫ КЕРИҗӨ ИЧРА ОЛУНСУН». Јә ки тәзә гапы сөкүлсүн, кәһнә гапы ачылсын.

Даһа фикричәшәдир ки, бәс Кәримованын чәкдиҗи хәрч нечә олсун? Һәркәһ евин ашагы мөртәбәсиндә җашаҗаларын разылыгы лазым идисә, ишә өвәл ишә бахылмада мөһ-кәмәдә бу барәдә сөһбәт олмашыдыр?..

Бунунда да муҗабисә гуртараҗды. Чүнки һәмин гәрәр Али Мөһкәмәнин муҗли ишләр үзрә колләҗи етсәки. 1976-чы ил 22 декабр тарихли гәрәри илә ләғз олунду, ишә јенидән бахылмасы үчүн сөнәдләр јенә дә мөһкәмәҗә көндәрилди.

1977-чи ил иҗун аҗынын 10-да бу ишә јен-дән бахылды вә гәрәр белә олду: «ХАНЫМ МӘДИ ГЫЗЫ КӘРИМОВАНЫН ЈЕЛЕНА ТАҒЫЈЕВАДАН ВӘ ОКТЯБР РАЈОН МӨН-ЗИЛИ ИДАРОСИНДӘН ЈЕНИ ГАПЫ АЧЫЛ-МАСЫ ВӘ АРСИНДӘКИ ИДИАСЫ ТӘММИН ОЛУНСУН. ЈЕЛЕНА ТАҒЫЈЕВАНЫН МӨН-ЗИЛИДӘН БАЛЫРА АҒРЫЧА ГАПЫ АЧЫЛЫСЫН».

Бәс көрәсән инди һәмин ишин хәрчнин ким чәкәмәдир? Гоңшусуну һикәси үзүндән евиндән идарәсин дүшән Хәлим Кәримованы? Јохса мөһкәмәнин һөкүмү јеринә җетирмәк-дән иттиҗна едән Јеләна Таҗҗеваны?

Һәм дә мөһкәмәләрни бир-биринә зидд гәрәрларә нә вәста гәдәр онларны муҗабисә-нин узанмасына сәбәб олаҗат? Дејләнә көрә, ахырычын даҗа чыхарылган гәрәр да ләғз еди-либ, ишә јенидән бахылмаг үчүн јенә Октябр Рајон Халт Мөһкәмәсинә көндәрилмишдир.

Әләкбәр БАБАЈЕВ

— Әми, бизим баҗча нә вахт тиклиб гуртараҗат!
— Бөҗүрәсиз, көрәрсиз!
— Дядя, скоро наш детский садик построите?
— Подрастешь — узнаешь!

Рисован А. АНИСИМОВ

Нижә машынардан истиҗидә етмирсиз!
— Адамларымыз елә машын кими ишләрләр.
— Пәчүкү нә истәҗидәте машыны?
— Нашә люди сами работают как машины.

Рисован М. ИСМАҒЫЛОҒУ

ТАПАН-ЧЫЛАР

— Гапын чырпылсын Леокадија, сән евини җыхдың!
— Чанын җоксын Валентина, ағрымәҗан башыма дес-мал бәҗләҗиб, мөни бөләҗә салдың!

Бир вахт чан деҗиб, чан ешидән бу рәфигәләр—Сум-җәйт. Тиничини, Материаллары Комбинатынын баш муҗә-сәби Леокадија Блонскаја вә кәсир Валентина Степа-нҗан инди бир-бирларын о ки вәр гәрәһҗийләр.

Сөз дүшәндә Валентина деҗир:

— Сән мөни ширинләндириб, минаҗотә сүркүлмәсәҗ-дин, башыма бу бөләләр да көлмәздә.

Блонскаја иса чаваб верир:

— Аҗ тамаһар, сән мөнимлә әлбир олмага разылыг вермәсәҗдин, инди асудә өз һалал чәрәҗими җейрдиң. Ниҗә демирсән аралыҗа бөлүндүрүб, сүрүшдүрдү-мүз сән једди мин манаты банқдан ким алыб? Сән Ва-лентина!

Леокадија белә даньшанда Степаңаны од көтүрүр.

Көзүну јумуб агзыны ачыр:

— Бәс ниҗә өзүн демирсән, бу гәдәр мөбләги мөдә-тилдән ким кизләдиб? Сән Блонскаја! Баш муҗәсәби ол-дугун јердә билмирдин ки, һәр аҗын ахырына кәссәдә 50 мәнәтдән чох гапы сахлана билмәз! Онда ниҗә кә-чән илин сентәбр аҗында он доғтуз мин манат, октябр аҗында өлли једди мин манат, ноябр аҗында өлли сәк-из мин манат гапыгы һесабаҗта көстәрмәмишдин?

Леокадија кәсирин дил-дил етдүҗүнү көрүб, оңу сү-дурмаг истәҗир:

— Әмәк һагы чөдөлләрү үзрә фәһлеләрә верил-мәмиш бөш мин манатә гәдәр мөбләги банка гаҗтар-мәҗаң јадьидән чыхыб!

Валентина да өз һөвбәсиндә чаваб јеринә она суал верир:

— Јохса һәмин пулу кәссәдән җәйри-тануни сил-мәни унутмусан!

Онларны муҗабисәси узандыҗа, нечә-нечә пахыр-ларынын үстү ачылар. Мөнимсөниллиш мөбләг 65.843 ма-ната чатыр.

Ләкин бир мәсәлә гәрәһлиг гапыр. 1974-чү илдән комбинатда јува салмыш бу таланчылар нечә олуб ки, мудирлиҗотин нәзәриндән аҗыныб!

М. АББАСОВ.

ХӘЗМ ОҒЛАН

Сызмаҗын ки, аданы Сахнаҗыб кизли, оғлан. Һамы өзү чағарыр Беләҗәк хәзлн оғлан.

Панагымы гоҗанда Көзү, гапы хәз олар. Хәз ичнәдә итир о, Көзә көрүнмәз олар.

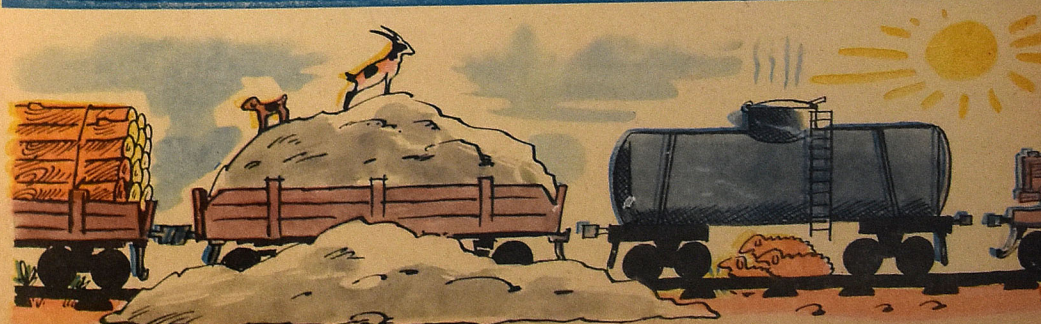
Һардан тапыб көрәсән Бу хәзи, бу кечәни?

Күрүңүн гаһадлары Вурур өтүб кечәни.

Јериҗар төкөбүрлә, Көзүчү јана бахыр. Елә билр ки, бүтүн Бу дүңја она бахыр.

Нә фәһлн пәһәсизли, Нә дәрәһлн гаһымыр. О һансы вәһһанаса Дәриңли тапылар... Рәһнә БҖДӨР

Чарма меҗданчасы
Штрафная площадка

ОРАКТЛАРЫ

— Мамулја, тез ол гуртар, ајагларым жорулду.
— Скорей, мамулја, а то ноги устали.

Рассам И. ЗЕЛИЭБ

КИМИН БӨРӨЈИНДӨ ДАШ ВАРСА...

Билдир шофер достум Ыебөттүдү ила раслашанда оңу чох ташабагы кордун. Арамызда беле бир сөбөт олду:

- Ганын вија гарадыр, Ыебөттүдү?
- Эх... не сорумма! Бөрөјиндө даш вар, мөңө јаман ээзијет верир.

— Бес һасико кегириер?
— Эши, чох кетшишом... Дорман верибар ичиншом, ҳөстаханада јатгырыбар... Анчак валалик һеч бир хейри-филаи олжаиб. Киши пәришан һалда башымы булајарак мөңдөн ајрылып кетди...

Бу ил Ыебөттүдү ила тәсадуфен јенә раслашымди. Достумун көзлери кулурду. Озу де сөзүз адама охшайырди. Арамызда беле бир сөбөт олду:

- Маналла, көрүрөм кефин көкдүр, Ыебөттүдү.
- Дуз талымсан! Бу саат анданкөлим чага кичијан. Вәзијетим јакшыдыр. Бөрөјим дашлардан, дашлар да бөрөјимдөн азад олду!

- Гөкнимлар мүаличә елади?
- Јох, чаным!
- Ичидин дәрманлар тәсир көстөрдү?
- Хейр а...

— Бес веча олду, о дашлар бөрөјиндән дүшүдү Ыебөттүдү чагы, дејачәһөн инаимјачагасан! Бир нәфәрә дәрдини дашышым. Мөңө вәсләһәт керүдү ки, отур маһыла, кет Бузовна гасбәсина. Орада бир, Кочлик күчәсә кир, сәһни хәс-тәһин үчүн ө'ла мүаличә Јердир. Маһынын гәһыны бас, икчә дөһә һачи куча ила о баш-бу баша сүр, вәссалам!

- Деди:
- Ә, долајырсан мөни?
- Деди:

— Сән өл, јох... Пај этешин! Мән беле һисәһәт көрмәшинди! Сән демә, о Кочлик күчәсини гәсбә Советин гәсбәдән абадлаштырды. Бурада чала-чухур, даш-көкәк, мифти... атом бир-биринә гарышып. Јодун ортасындан һоризонтал, вертикал вәзијәтдә һасил борулар чыкып; пәјвадалар үстүндән һоппаһасма кечә билмир. Тахта, шал-бан ыргыштылары, палчыг, су күчәдә бир мәнзәрә Јарадыб ки, баханда башын кичәләвир. Мән де еләмөдим тәвбәллик, маһыны бу јөндәһисә күчәһә салыб сага-сола, дала-табага ләнкәр вүра-вүра аштыч. Уз нәһәр анчак сүрүшүдүм ки, гәһләнән кордун... бөрөјин дашдан азад олду. Хейли јукүдүлдүм. Сөвәдијидән билмөдим нәјојим. Көдбә гәсбә Советин күчәһи бөрбад һалда салдыгылары учун урәкдән тәһшәкур еладым...

Ичиди бөрөјиндә даш олаварла мәсләһәт көрүрө: маһыны отуруб һокима јох. Бузовнадакы Кочлик күчәсинә кетсинлар. Өзләри де гәсбә Советиндән хашы елсинлар ки, мәрбад чашыб ораны абадлашдырмаг. Јахүд асфалт дөһәмәк фикрине дүшсүндәр...

С. ДАДАШОҒЛУ

Бу јахынларда шөһәр вә көнд мағазаларынын бә эһлариндә јоқлама апарыларкән орталыга гәрибә һотталар чыкып. Факталар аршдырында адамә елә көлр ки, бәзи уздәһиәр тичарәт ишчиләри һөллөм-һөллөмликдә «җарыша» кирибләр. Мәселән, «Хәзәрәднәһфт» Фәһлә Тәһизәти Идәрәсинин үч мағазасында, «Азәрнәфт» Бирлијинин Фәһлә Тәһизәти Идәрәсинин дөрд объектиндә әһи чидди һөтсәләр ашкәр едилб.

Һәмчинин мәлум олуб ки, Бәкыннын Ленин районундакы 34, 113, 66 нөмрәли мағазаларда алычылари чәкидә һөтмөдә алдатма дөб дүшүб. Исмајил Кәримовун мүдир олдуғу 79 нөмрәли мағазадә исе лап әһни чыхарыблар. Нә өз, нә чох 5.597 манат дөјрәи олан 20 азда харчык пап-паптары сатышдан кизләдибләр. Нүбар Күлмәмәдәвә бир нечә ајдыр ки, 26 Бәкы комиссары адына районун јейинти тичарәтинин 25 нөмрәли әрзаг мағазасы мағазасына мүдир төјин едилб. һамин мағазадә гадаған олмуш вахтада спиртли ичинләр сатылысы бир јәнә гәссын, 4 манат 12 гәлик гимәти олған әрзаг муштарылар беш манатдан сыйрырлар. Еле бу мәсәлдә кизләтдилари 130 шүшә әрзаг орталыга кәтириләнб, хөчәләт беле чәкибләр.

Шаумян районундакы 39 нөмрәли мағазаны мүдир Чәмәләддин Бабәев әјри ишләринә көрә јухәрәдә адылары чәкидилари мән кәлидә тоғуб. 80 шүшә әрзагы нечә мөһким кизләдибмишсе, талыб үзә чыхаранларын мөһарәтинә мөттөл гәлиб.

Азәрбајҗан Дәмирол Фәһлә Тәһизәти Идәрәсинин Бәкы шөһәр мәнсүб олған 9 нөмрәли мағазә мүдир бәһүлү Мамәјиләв да Чәмәләддиндән дала гәлимак үчүн 868 шүшә әрзагы сатышдан

кизләтсә дә, әләлтдән әртыг гимәтә сатылысына һәр шөһәрәт јардыб.

Нәским районун јейинти тичарәтинин 34 нөмрәли мағазә мүдир Сәхәвәт Гулијәв бәхыб көрүб ки, онлара сатыш үчүн әрзаг верилмир, о да ачыга дүшүб 1.520 гүту филтрили сиграети сатыша гојмайыб.

Орчоникидзә районундакы 149 нөмрәли мағазаны мүдирини әвәз едән Ләјлә Мустафәрәвә исе сатыша кәлән сәривалари, ступлалар дала гапындан тәһш-билешә өтүрүб.

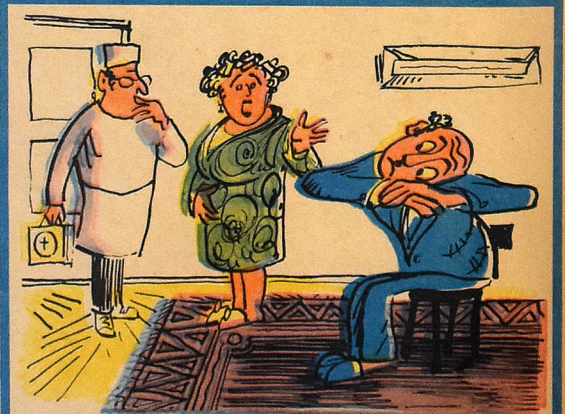
Сәлјән район мәркәзиндәки 1 нөмрәли универмагын мүдир А. Ахүдәвә сатышы Зәјһәләванын 11 манат 70 гәлик дөјрәи олан ки куланы 16 манат 70 гәлик сәтдыгыны көрәндә, өзүнү көрмәһәзәлија гојуб.

Әһи заманда о да мүөјөн олуб ки, Гүтгәһән районунун Нихж көнд мағазасынын мүдир И. Дәләкәддин ки манатлыг әлвердә муштарыје бир манат каф кәлмәсә, әлләринин кичишәмәси көсилмир.

Дәвәчи районунун Бештам көнд мағазасынын мүдир Ш. Бәғирәвә чох вәхт өз вәзирәсини әриһә һәләл едилр. Чүһи мүдирини алагдагыда оңун сәришәсы дала чохүдүр. Мәлларын үстүнә гимәт көһызы гојмагдан исе зәһләси кедир. һәм райондакы 12 нөмрәли мағазаны мүдир Фәһләтәһовә 8 әдәд електрик самоварыны, хейли дөһәмә рәһкинә, 500 әдәд бәнка гәләһыны алычылари көзүндән ирабда, елә мөһким јердә кизләдибмиш ки, ләзым олагда өзү дә тапа билмирмишсе...

Әһин сорушачыһыны: бес бу әләһирәһәр баросиндә нә киһи өлчү көтүрүлүб? Елә биз дә әләһәрә тәһшәләтләрдән һамин чәвәби көзләјирик.

Ә. НЕМӘТ.

— Нә олуб әринизә!
— Билмирәм нәјләрә, ишдәки әдәтини евдә дә тәр-кидә билмир.

- Чо сә шашы мужей?
- Нишак дөма ни может отмыкнуть от своей служебной привычки.

Рассам В. ТАТАРИНЦЕВ

Надирдин бүтүн һөјагы истисналар узринде гурлулушду. һотта о, дүңеја да истисна оларак көлишди. Деди ажда доғул Инк ватларда агламага беле тәгәти мушду. Бу арыг, сысга мәлүт тәзликә тоғут, зирәк бир ушага чеврилди...

Надир үч бәчинин јеканә гардашы иди. Аи-ләдә һамы оңун назы иле ойнаырды. Атасы Гәһым мүәллим «көјдән хәбирдә екиш» бу ушага ачылмағы, оңун гәһәтә тоғунмағы һәмчүн исе һисәбән көчүр бир башасы төјин олмушду. Буна көрә дә Надир әвәлчә тәзә назир муавини барда мәлумат топламага башлады. Өйрәнди ки, о, тәғрибан отуз ил әвәл атасынын дәрс дедији мәктәбдә оғумуш-дур.

Гәбула кетмәздән габаг Надир евдән топләдығы көһнә шәкилләр, вәнеткалары бир гоулуга јыгды. Дигәтлә дүшүнүб төрбиб етдији әрзиһи дә олларын үстүнә гојду. Тәзә нә кәһкиһи гәрәра алды.

Кәбиһтә даһил олан киһи сәһинә муаһим гәдәр кәдәри әһнәк верди, өзүнү төғдим әдәрәк сөзә бәшләди:

Мәһсәдә дә бу оғлду ки, Бәһи Надир тәк гәһыб вәләһијә разлыг верә. Амма оңун гәһысында һалә истисна оларак һөлл едилмәһи вәчиб мәсәләләр дүрүрдү.

Бөлкү заманы Надирин төјинаты Көлбөчәрә дүшдү. Анчак әһин иди ки, бу дөфә дә истисна оларак чүпунү судан чыхарачағдыр. Надир јәнә назирлија кәтмәји гәрәра алды. Бәхтүнчә әвәлики муавин тәғәдә чыкышмыд, јериндә исе һисәбән көчүр бир башасы төјин олмушду. Буна көрә дә Надир әвәлчә тәзә назир муавини барда мәлумат топламага башлады. Өйрәнди ки, о, тәғрибан отуз ил әвәл атасынын дәрс дедији мәктәбдә оғумуш-дур.

Гәбула кетмәздән габаг Надир евдән топләдығы көһнә шәкилләр, вәнеткалары бир гоулуга јыгды. Дигәтлә дүшүнүб төрбиб етдији әрзиһи дә олларын үстүнә гојду. Тәзә нә кәһкиһи гәрәра алды.

Кәбиһтә даһил олан киһи сәһинә муаһим гәдәр кәдәри әһнәк верди, өзүнү төғдим әдәрәк сөзә бәшләди:

Бөјүнага ФАИГ

ларын беле һөсәд апарачағы һәдјијәләр верилди. Беш јашындан башлајарак оңун паптарлары бә әјағабилари истисна оларак фәрди тикши е'мәлатханаларында сифәрши едилмиш мәктәбдә директор ишләјән дәстү Гулаһим вәкәһисә иле оғлуну истисна оларак биринчи сифә көндәрди.

Надир мәктәбдә дә әтрафиданкылардан өзүнә фәвгәлгәдә мунәсәбәт тәләб едәрди. Мүәллимәси Мәһсә ханым мәктәб директоруну бә әрәјуну ушагла тез-тез марағланмасын-дә өз үчүн ләзыми нотичә чыхарышды. Беле ки, дәрсин ширин јериндә Надир евдән көндирди алманы чәнтәсиндән чыхарыб јейиндә, өзүнү керәһәзәлија верәрди. Амма башга ушаглар бу чүр һөрәкәт јол вердикдә онлар мөзәһмәт еләјәр, һотта чәзәландырарды дә.

Үчүнчү синифдә охүндә Надир мурақкөб гәһымы синиф јолдашынын башында сәндирмиш; алтычы синифдә дөһлиздә коғрағи мөүәллиминә бадалар вериб оңу јерә сөрмиш; бир ил сонра исе гәләһијән бычәгла бир дәстунун голунда кәһрәһијә өмәлијятлә әпәрмишди. Амма бүтүн бу ашытатлыглары оңа истисна оларак бәшләһишды.

Әтрафиданкыларын ондан өтрү јаратдыглары беле мустәһәһәһин ләззәтинин дадымыш Надир кет-кәдә мүстәһи шәһидә «бу һүгүдәһи фәјдаланмаға башламышды. Орта мәктәб гуртаранда оңун артыг бә саһәдә кифәјәт гәдәр тәһрибәси вар иди.

Надир институтта гәбул итәһанларын чох чәһтиликлә верди. Мүсабигәдән кәһмәк үчүн бир бәли чатады. Отуруб әтрафиданкыларын арзагларын үчүн сәһиә назир муавинини гәбулуга дүшдү. Атасынын гәһәһән мавариф һисәси олдуғундан, һазырда ағыр вәзијәтдә һөстаханада јатдығындан, өзүнү өмрү боју үчәр районларын бириндә мүәллим ишләмәк әрзуһула јашадығындан јәнә-јәнә данышды вә истисна оларак институтта гәбул олунмасынын хәһиш етди.

Идәрин сөзләри назир муавинини үрәжини јушавләрди. Бу «фәрәһәһи» оғланын әрзәси үзәриндә истисна оларак гәбул едилмиш дәркәһарыны гојду.

Институтта Надир биртәһәр башыны кирләјирди. Бурада дә һәр дөфә «истисналар» оңун адына чәтәрди. Јохса елә биринчи күрсдә һөһнә-һөһсини бәјһярә атардылар. Надир тарих фәһкүләсинин бешлики курсуну јетди иле биртәһәрә нәһл олду...

Елә һамин вәхтләрдә Гәһым мүәллим вәфат етди. Артыг бәһчәларынын үчү дә ес-вәшк сәһиби иди. Мывәвәр ханым әри еләндән сонра районда јашаған бөјүк гәһымын јанына көчдү.

— Гияс Рәһимович! Мән сизин јанымза көһнәлә гәјр-ади бир вәзијәт мәчбур етмишмиз. Мәһрум атам Гәһым Фәрәзалијә сизин барониздә мәнә чох данышардым...Надир та-бүт үзәринә әккил гојрумуш киһи титрак үзәри иле гоулугундакы шәкилләри столун үзәринә дүзәрәк сөзүнә давам етди.—О, отуз ил әвәл сизин мүәллиминиз олмушду. Сонрарәк һәмшәки инкишафанызы иләрәдир. Сонрарәк һәмшәки доғма тә киһи сәһиәрди. Јадымда-дыр, мән һөлә ушаг иди, о сиз мәнә күмү-нә көстәрәрдиз.

Гияс Рәһимовичин бу сөзләрдән гәһәрләнди-ји ачыг-ајдын һисс олунурду. Оңун көзләри јашарышды, рәһкин тугтунламышды. Башыны ашығы салыб шашынын вәзијәтдә шәкилләрә бәхыр, гәһи ки, шәкирдәр ичәрсиндә өзүнү ахтарырды. Бирдән үзүндәки кәдәр дағылды, ушаг сәһини иле олмин шәкилләрдән биринин үзәринә гојарак деди:

— Бәх, бу мәнә! Гәһым мүәллим дә бүдур! Мәһрум јашы адам иди. Чөһдә рәһмәтә кәдди.—Оңун сәһидикән сәһини јәнә дә кәдәр-лә әвәз олунду.

Надир гәһәрини боға-боға күчлә чәвәк верди: — Көчөн иһин пәјһымында.

Гияс шәкилләри нәзәрдән кечирдикдән сонра онлары сәһиә иле бир-биринин үзәринә јыгды.

— Бәһкә мөндән бир хәһишәһиңиз вар...дејә соршуду. — Утанамјаным...

Надир үзүнә утаначылыг мәһсәһини елә нәһәрәтлә чәки ки, һеч бир әкјор буну бачар-мазды. Башынын ашығы салыб сөзә башлады: — Гияс мүәллим, мән әһләдә атамын јеканә олғунам. Сиз бәһзәмәкәдән өтрү хоһдандыр өзүндә елә мәһәббәт төрбијә етмишәм. Бу һәм дә атамын әрзусу иди...

Көзәли сәһитә бахан Гияс мөһрибәһилә деди: — Бәһкә ачыг данышасыныз, мән сизә нәдә, нечә көмәк едә биләрәм!

Надир елә бу ләзым иди. Әвәһләчәдән дө-фәләрдә өлүб-бичдјин мүәләләри дурна гәтәри киһи бир-биринин ардына дүзәмәк бәш-ләди: — Гияс Рәһимович! Мән бу ил институтун тарих фәһкүләсини битирмишәм. Дүзүр, атам, атамнын хәстәлији итәһанларә јашы һәм-шәкиләрдә бәһзәмәкәдән өтрү хоһдандыр өзүндә елә мәһәббәт төрбијә етмишәм. Бу һәм дә атамын әрзусу иди...

Көзәли сәһитә бахан Гияс мөһрибәһилә деди: — Бәһкә ачыг данышасыныз, мән сизә нәдә, нечә көмәк едә биләрәм! Надир елә бу ләзым иди. Әвәһләчәдән дө-фәләрдә өлүб-бичдјин мүәләләри дурна гәтәри киһи бир-биринин ардына дүзәмәк бәш-ләди: — Гияс Рәһимович! Мән бу ил институтун тарих фәһкүләсини битирмишәм. Дүзүр, атам, атамнын хәстәлији итәһанларә јашы һәм-шәкиләрдә бәһзәмәкәдән өтрү хоһдандыр өзүндә елә мәһәббәт төрбијә етмишәм. Бу һәм дә атамын әрзусу иди...

Бәһкә сиз истисна оларак мәнни Бәһкәдә гәһыма, әспирантураја кирмәјимә көмәк ед-синиз...

Гияс башыны әлләри арасына алыб фирәк кетди. Нөһәјәт, дикәлиб гәтәјәтлә деди: — Надир, аһимизин хәстәлијини нәзәрә алыб, истисна оларак төјинатынныз Бәһкәдә сәһиәлә чыхарышарам. Әспирантура мәсәләси исе бир гәдәр чәһти олачак. Бу мәнни сәһи-һијәтдән кәһрә олса да, Гәһым мүәллимин хәтринә әһлидән кәһлини еләјәчәһи. Гој әри-зәһи мәндә гәһымы, сонра көлиб чәвәбиһи әјрәһәрсиниз.

Надир тәһшәкур едиб кәбиһтәдән чытды. Оңун үчмаға гәһәдә гој иди. Арадан бир һөфтә өтдү. Надир назирлији дөфтерханасындан ки сонәд алды. Бириндә истисна оларак Көл-бөчәр төјинатында азад едилб Бәһкәдә сәх-ләһиләр, о бириндә исе јәнә истисна оларак әспирантураја кирмәк һүгүгү алырды.

«Ичиди Надир әспирантуранын әһриһини курсундадыр. Дедијинә көрә диссертәсијасын-ни сон вариантны үзәриндә «кулугч чалыр». Әлбәтә, әвәл гәбл итәһанларын, сонра исе һәмзәһдәки мәннимуллары вәрәндә дә о, дөфәләрдә өз «истисна үсулундан» фәјдаләһи-мишдыр.

Ичиди оңун бәјин истисна оларак нечә вә-ләһкә, һикмәтләји мәнзилдин дәрәҗәләг ил әвәз етмәк, дөһторлуқ дәрәҗәһә алма, сонра исе ушагынара дә өз һөјәт принсипларын өјрәтмәк мәсәләләри ила мәшғулур.

Башгалары өз һаләл зәһмәти, алын төри һө-сәһинә нәһиб мәсәдләрә чәтдјин һалда, На-дир киһиләри һәр шәји күзәһтлә әлдә етмә-ји чалышыр. Тәвәссүф, о бириндә һәм бә-һнә бунә нәһл дә ола билмирләр.

Амма олар һансы мөһгәјә чәтәләр дә арамызда «истисна оларак» јашајырлар.

— Сөзсүз Бәз сәһиә

РЕДАКЦИЈАДАН: «Иһрини журналнын иһрини алты ил әрзи-нә дә чыхан бүтүн иһмәрәһинин сәһиә-сәһиәлә чыһилдәһи рәдаксияһызә төғдим едик дәм илә олмушду, сәһиә-јуаһор вәрәһишләри Күбәрә тәһми ЕВАЗОВАЈА өз төһшәкүрү мизу билдирмиш...

КИОПИ

№ 10 (622)

1952-чи илдэн чыгыр
«Коммунист» газетинин
ношри

Баш редактор

Салам Гадирзаде

Редакция he'оти:

Рүф'әт Әһмәдзаде

(Баш редактор муавини)

Нәриман Зейналов

Нәчәфгулу Исмайллов

(Баш редактор)

Гулам Мәммәдли

Сүлейман Рүстәм

Зәһид Һүсейязәде

БИЗИМ УНВАНЫМЫЗ:

370601

БАКЫ, ГОГОЛ КУЧАСИ №6,

ҮЧҮНҮ МӘРТӘБӘ

ТЕЛЕФОНЛАР:

93-62-22

93-78-08

93-77-65

ФГ 07508. Сифарини №2594.
Истеһсалата верилмишдир:
3.5.1978.
Абуна гилитати:
6 зилми 1 м. 80 гал
Нағма формати 70X100%,
Һәмчи — 1/4 чал аерги.
Тиралми: 134100.
Чапа ивзаланиши:
17.5.1978.
Башы шәһери. «Коммунист»
ишри[жата]нын метбәси.

Баку

Азербайджанская
ССР, сатирический
журнал «КИРПИ»
(«ЕЖ») на азербай
джанском языке.

Индекс 76414

Гилитати 15 гәпик.

- Көрәсен бу һаранын малыдыр?
- Сатыгыдан соруш, о, харичи дилләр институтуну гуртарыб!
- Чье это производство?
- Спроси у продавца, он кончил институт иностранных языков.

Россам А. АНИСИМОВ